

M. Bransford and J. Douglas also emphasize the difference between mobile learning and e-learning, noting that the uniqueness of mobile learning is that learners are not primarily concerned with a specific time and place, learning material is always at hand, learning at any time. This allows them to get used to the idea that it is always necessary and possible to learn, at any convenient time and pace. The same thought about the impact of technology on the psychology and mentality of the students can be traced, according to which the mobile learning is ‘the acquisition of knowledge and skills through mobile technology at any time, anywhere, which leads to certain changes in student behavior and mentality’ (Bransford & Douglas, 2000).

Other educators also emphasize that mobile training is not so much the transfer of training materials to a compact screen and the use of convenient devices that are always at hand, but in the development of new training mobile materials. Mobile learning involves the use of innovative approaches rather than the development of a traditional distance learning course. Brand new forms of submitting study material and assignments have emerged, such as instructional microblogging, Twitter news feeds, coursecasts, etc.

Thus, the definition of mobile is characterized by only two main components of the pedagogical process – access to learning tools and forms of learning interaction. The learner today can have instant access to study materials, curricula and syllabi, study resources, complete assignments, communicate with the teacher at any time, anywhere. Mobile devices provide the following types of communication: voice, SMS, email, video, social networks (Twitter, Facebook, etc.), i.e., they provide the opportunity to write, show and speak. The form of education being in a fundamental way is changing in the way that best fits the idea of a “life-long education”. Thus, nowadays there is no doubt that a contemporary educator is able to turn mobile devices and technologies from a threat to learning into help and support.

REFERENCES

- Bransford, M., Douglas, J. *How People Learn: Brain, mind, experience, and school: Expanded Edition*. Washington (D.C.).
- Traxler, J. (2009). Current State of Mobile Learning. *Mobile Learning: Transforming the Delivery of Education and Training*. Retrieved from: <http://www.aupress.ca/index.php/books/120155>.

С. В. Шаров

Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького

ІНФО-МЕДІЙНА ГРАМОТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

В умовах бурхливого розвитку цифрових технологій та підвищення вимог до підготовки майбутніх фахівців актуальною є модернізація змісту вищої освіти та орієнтація на компетентнісний підхід у освітній діяльності. Застосування системи компетентностей до випускника закладу вищої освіти дозволить розширити його можливості щодо працевлаштування та підняти його рейтинг як працівника.

Однією з ключових компетентностей сучасного фахівця є соціальна компетентність, яка характеризується здатностями до уникнення конфліктів, конструктивної взаємодії з людьми, підтримки дружніх стосунків з оточуючими. З іншого боку, окремі випускники закладів вищої освіти не володіють достатньо розвинутою соціальною компетентністю. І. Зарубінська слушно зауважує, що низький рівень соціальної компетентності призводить до виникнення психологічних бар'єрів у спілкуванні та міжособистісних конфліктах (Зарубінська, 2011, с. 10). Як наслідок, таким випускникам важко працювати за фахом і вони можуть стати неуспішними працівниками.

Соціальна компетентність набуває важливого значення для професій, які мають справу з людьми та спілкуванням (адвокати, менеджери, керівники різного рівня, учителі й викладачі). Ми вважаємо, що соціально розвинений фахівець у змозі досягти позитивних результатів під час професійної діяльності. Для цього він застосовує різні підходи та способи взаємодії, проявляючи комунікативну (Гладких, Шаров, 2019, с. 71), інформаційну компетентність, застосовує здатності соціального й емоційного інтелекту тощо.

На поведінку здобувача вищої освіти під час аудиторних занять впливають різні фактори, зокрема фізичне самопочуття, рівень підготовки до заняття, цікавість теми, захопленість здобувача предметом, психоемоційні чинники здобувача та інших людей, які знаходяться в аудиторії. Отримана інформація аналізується особистістю та приймаються відповідні рішення щодо поведінки та взаємодії з академічною групою та викладачем.

Для забезпечення взаємодії із соціумом особистість, зокрема майбутній учитель, повинен володіти достатнім об'ємом інформації для прийняття адекватних і відповідних рішень. В умовах постійного збільшення обсягів інформації отримати правдиву й актуальну інформацію буває далеко не простим завданням. Особливо, якщо це стосується отримання інформації із засобів масової інформації, соціальних мереж та інших мережевих ресурсів. На думку, Р. Олексенко, динаміка нашої цивілізації потребує від особистості нового формату життєдіяльності в умовах насиченої інфосфери (Олексенко, 2015, с. 65), коли потрібно оперативно шукати потрібну інформацію та вирішувати поставлені завдання. Звичайно, зазначені здатності можна сформувати й розвинути під час навчання, саморозвитку та практичної діяльності.

На думку науковців, розвиток компетенцій з інфо-медійної грамотності повинні бути впроваджені в освітній процес, особливо в процес підготовки майбутніх учителів. На думку О. Кутик, під час спілкування з учнями вчитель повинен бути обізнаний у сучасному стані науки та навчити їх критично ставитися до інформації, яку можна отримати у вільному доступі (Кутик, 2014, с. 245). Проведене ним дослідження в Запорізькій області виявило, що для пошуку свіжої інформації сучасний учитель витрачає не менше однієї години, причому цей пошук здійснюється в мережі Інтернет. водночас, знижується дома споживання інформації через телебачення, друковану пресу та радіо (Кутик, 2014, с. 245). Аналогічної думки

додержується А. Єрмоленко, яка вважає, що від рівня медіакомпетентності та володіння інформаційно-комунікаційними технологіями, від здатності критично ставитися до інформації, буде залежати рівень медіасоціалізації учнів (Єрмоленко, 2016, с. 330).

З вищезазначеного можна зробити висновок, що рівень розвитку інфо-медійної грамотності майбутнього вчителя опосередковано буде впливати на процес соціалізації учнів у інформаційному суспільстві. Тому під час здобуття вищої освіти майбутній учитель повинен оволодіти певним переліком здатностей, наприклад:

- розуміти сутність медіаповідомлень та їх вплив на особистість, суспільство, громадську думку;
- володіти знаннями щодо засобів протидії медіавпливу та виявлення фейкової, неправдивої інформації;
- уміти створювати медіаповідомлення у вигляді різноманітної медіа продукції;
- уміти сформулювати основи інфо-медійної грамотності в учнів.

Під час розвитку соціальної компетентності та інфо-медійної грамотності слід урахувати, що на здобувачів вищої освіти по-різному впливають різні соціальні групи й установи. На нашу думку, авторитет викладачів, їх обізнаність і фахова підготовка мають більшого соціального значення, ніж батьківський контроль. З іншого боку, суттєвий валив на особистість здобувача вищої освіти та його поведінку впливають думка одногрупників, друзів у соціальних мережах, людей, які безпосередньо спілкуються зі здобувачем.

Слід зазначити, що розвиток соціальної компетентності передбачає перелік заходів, спрямованих на формування певного масиву спеціальних знань про соціум, соціальну поведінку, способи комунікації тощо. Частина знань пропонується формувати під час самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Водночас, значна відповідальність стосовно організації самостійної роботи покладається на викладача, який повинен забезпечувати реалізацію виховної, навчальної та розвивальної функції навчального процесу (Шаров, 2017, с. 36). У випадку контрольованої самостійної роботи здобувачі вищої освіти зможуть отримати й закріпити знання із соціальної компетентності, розширити свій кругозір, здобути потрібні компетенції. Після чого рекомендується застосувати отримані знання й навички на занятті під час активного спілкування та взаємодії з учасниками освітнього процесу.

У 2019 році був започаткований проєкт «Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність» для закладів вищої освіти за підтримки Академії Української Преси та організацією «IREX in Ukraine», де автор взяв участь. Під час проєкту проводилися різноманітні тренінги та майстер-класи, під час яких учасники проєкту (зазвичай це викладачі) дізналися про фейки та методи боротьби з ними, способи диференціації правдивої інформації від неправдивої, освітні ресурси з медіаграмотності. Учасникам проєкту запропонували пройти курси з інфо-медійної грамотності, що

розташований на онлайн платформі Edera. Слід зазначити, що існує декілька україномовних онлайн курсів, які можна використовувати для розвитку соціальної компетентності та інфо-медійної грамотності, зокрема Edera та Prometheus (Шаров, 2019, с. 135).

Отримані знання й компетентності автор застосовує під час занять зі здобувачами вищої освіти, зокрема майбутніми вчителями української мови і літератури. Студенти дізнаються багато нового, вчать працювати в команді, спілкуються з викладачем та одногрупниками, вирішуючи розроблені творчі завдання. Гарні результати щодо накопичення соціального досвіду й розвитку інфор-медійної грамотності показали інтерактивні методи навчання, зокрема «Капелюхи», «Асоціативний куц», «Дебати». Крім того, окремі тематичні заняття були проведені з використанням інтерактивних мультимедійних презентацій, які мали окремі блоки неправдивої інформації, які спростовувалися впродовж розгляду теми. Зазначені способи підвищення якості інфо-медійної грамотності та розвитку соціальної компетентності виявився доволі ефективним, що буде відображено в подальших дослідженнях.

Отже, соціальна компетентність та інфо-медійна грамотність повинні одночасно розвиватися під час підготовки студентів педагогічного університету, оскільки конструктивна взаємодія між членами суспільства можлива тільки завдяки володінню правдивою та актуальною інформацією. Розвиток зазначених компетентностей можливий шляхом використання групової роботи здобувачів вищої освіти, спілкування з різними соціальними групами, самостійного вдосконалення знань і здатностей, проведення відповідних тренінгів і майстер-класів.

ЛІТЕРАТУРА

- Гладких, Г. В., Шаров, С. В. (2019). Напрями формування комунікативної компетентності студентів. *Інноваційна педагогіка*, 1(11), 70–74.
- Єрмоленко, А. О. (2016). Медіакомпетентність як необхідна складова професійної майстерності сучасного педагога. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*, 137, 330–333.
- Зарубінська, І. Б. (2011). *Теоретико-методичні основи формування соціальної компетентності студентів вищих навчальних закладів економічного профілю* (автореф. дис. ... докт. пед. наук: 13.00.04). Київ.
- Кутик, О. М. (2014). Інформаційно-медійна грамотність як складова професійної компетентності вчителя. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, 36, 244–251.
- Олексенко, Р. І. (2015). Вплив комунікацій на ціннісні орієнтири особистості. *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*, 62, 65–73.
- Шаров, С. В. (2019). Розвиток соціальної компетентності майбутніх учителів засобами онлайн платформи Prometheus. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, 182, 133–137.
- Шаров, С. В. (2017). Самостійна робота як умова формування професійної компетентності майбутніх фахівців. *Сучасні тенденції розвитку української науки: матеріали Всеукр. наук. конф. (21-22 липня 2017 р., м. Переяслав-Хмельницький)*. Переяслав-Хмельницький, 5, 35–38.